

Год. XIX. Януарий, 1927. Кн. 1.

№ 1838.

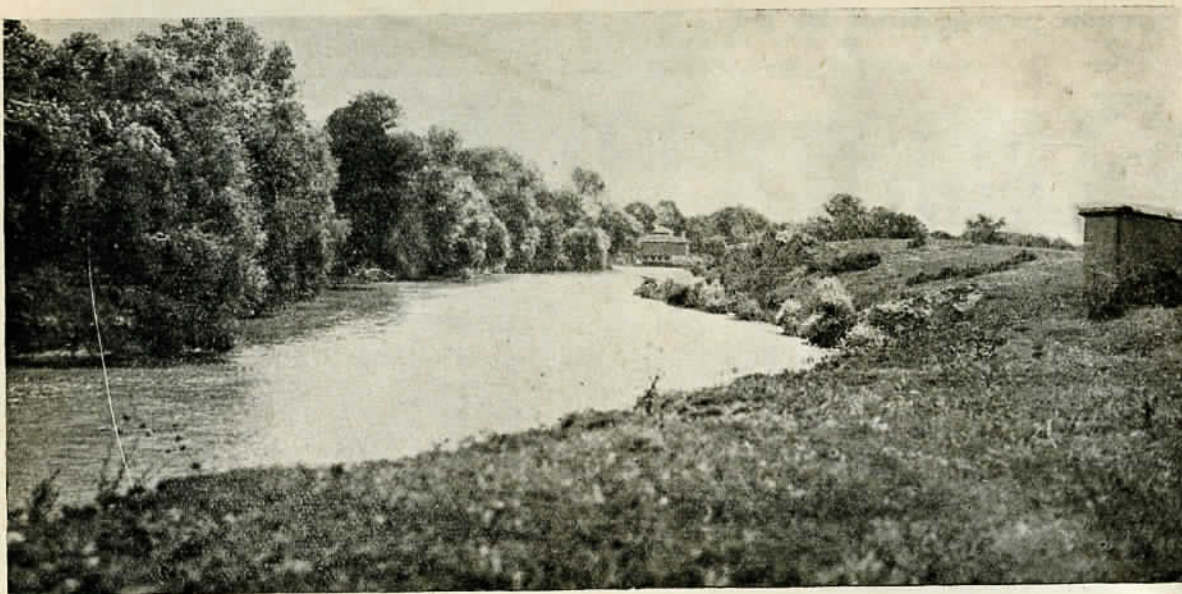

Български Турист

Фот. Г. Георгиев

ВИТОША

Тунджа при Сливенскиѣ бани

НОВОГОДИШНИ РАЗМИШЛЕНИЯ

Като всѣки здравъ организъмъ и Българското туристическо дружество постоянно обновява и опрѣснова своитѣ организационни и интелектуални сили. А тѣзи заложби за настоящитѣ ни и бждащи успѣхи, като всички други функционални резултати, се добиватъ само въ процеса на неспирната работа. И само благодарение на творческата си дейность, нашето дружество се наложи на общественото внимание и завоюва общественитѣ симпатии, като първостепенна културно-просвѣтна организация. Въ зазисимостъ пѣкъ отъ моментитѣ на нейното развитие и състоянието на обществената срѣда, въ която се проявява, нашето движение е изтъкнало на първо мѣсто ту една, ту друга отъ своитѣ многобройни задачи, но никога не се е увличало по тѣхъ, за да забрави комплекса отъ задължения. Конкретнитѣ задачи, които въ последно време поглѣщатъ голѣма часть отъ нашето внимание, време и сила, или, съ други думи, които осмисляватъ катадневния животъ на нашата организация, сж: *излетитѣ, строителството, залесяването и научно-просвѣтната дейность.*

Туризмъ и по форма и по съдържание значи неспирно движение. При застой нѣма и не може да има никакъвъ туризмъ. До като казваме „неспирно“, ние влагаме въ тази дума не абсолютно, механическо, а относително, общественно значение, тъй като туризмътъ за насъ не е и не бива да се превръща въ занаятъ, въ безцелно скитничество, което

да завладява цѣлия ни животъ. Туриститѣ сж членове на днескашното общество и носятъ всичкитѣ задължения на негови добри членове. Грамадното болшинство, за да не кажемъ всички туристи, сж хора на труда — умственъ или физически. Тѣ сж натрупани съ множество лични, семейни и обществени повинности, които тѣ схващатъ добросъвестно и още по-добросъвестно се мжатъ да изпълняватъ. Затова и на дѣлото на туризма ние можемъ да посвещаваме само свободнитѣ си часове, които обикновено принадлежатъ на празничнитѣ дни. Но и така, като практикуваме туризма отъ време на време, излетната дейность пакъ съставлява гърбначния стълбъ на живия туризмъ и неговата практическа сжщность. Въ нашето движение книжовностьта е най-малко търпима. Откъсването ни отъ излетния животъ на нашата организация е едновременно откъсване и отъ туризма въобще. Самоотстранимъ ли се отъ живия контактъ съ природата, ние — неусетно и за самитѣ насъ — се отчуждаваме и отъ живия туристически потокъ. Чрезъ по-честитѣ излети ние не само си доставяме едно истинско удоволствие, което може да изпита човѣкъ само всрѣдъ природата, но още и провѣтряваме своята душа отъ физическитѣ и аморалнитѣ бацили на града. А въ това отношение българскиятъ туризмъ може да се поздрави съ голѣми успѣхи. Нашитѣ планини сж вече завладѣни. Навредъ се чува красивата мелодия на туристическия маршъ. Туристическиятъ устремъ —

все по-нагоре и по-високо, вече не признава препятствия. Битовитъ връзки на нашия народъ съ „роднитъ балкани“ днесъ се разширяватъ и уякчаватъ предимно отъ туризма. И това е една отъ неговитъ голъми обществени заслуги.

*

Хижестроенето внася нова кръвъ въ туристическия организъмъ. Изграждането на туристически хижи по високитъ плещи на нашитъ планини съставлява отъ себе си единъ курсъ за закаляване на туристическата воля. Каква е ползата отъ планинскитъ хижи — за това вече не бива да приказваме, защото вече всички знаемъ, че безъ хижи е немислимъ високопланинския туризъмъ. Като удобство — тѣ сж абсолютно необходими. Но не по-малко необходимъ е и възпитателния режимъ на самото строителство, особено днесъ. Отъ вси страни чуваме оплаквания, че общественитъ импулси въ нашия народъ били много затлачени. И не само у насъ. Далече отъ аренитъ на самохвалствата, хей тамъ изъ планинскитъ висини, въ царствата на орлитъ и дивитъ кози, една следъ друга никнатъ все по-нови планински хижи. Мусала, Черенъ-връхъ, Юмрукъ-чалъ, Руенъ, Скавица, Българка, Елтепе, благодарение на хижитъ, станаха достъпни за човѣшкия кракъ за всички годишни времена. А самото изграждане на тѣзи културни приюти извика голъмъ избликъ отъ ентузиазъмъ, енергия и мили социални чувства. И трѣбва човѣкъ да е наблюдавалъ отъ близко строенето на една планинска хижа, за да може да разбере безкористнето, преданността и ентузиазма на ангажиранитъ въ хижестроителството другари, които за обществена работа залагатъ повече, отколкото се грижатъ даже за личнитъ си дѣла. И най-голѣмиятъ скептикъ и мизантропъ не може да не признае, че нашето дѣло има нѣкакви скрити сили, които само могатъ да предизвикатъ подобна самопожертвеностъ въ служене на едно обществено дѣло.

*

Българското туристическо движение пое съвсемъ доброволно и друга една обществена задача: грижата за българскитъ гори. Горското дѣло у насъ е изпаднало въ положение на голъма безнадеждностъ. Отъ нѣкогашнитъ хубави гори, които сж красили нашата страна и подържали поминъка на нашитъ дѣди, не е останало и поменъ. Пъкъ и самитъ ние сме свидетели на ежедневното доупостояване на запазенитъ горски оазиси. И не само природната красота се губи отъ унищожението на високата растителностъ. Покрай това се унищожаватъ и стопанскитъ основи на народ-

ното ни благосъстояние. Пороищата, безводието и безплодието на почвата сж първитъ резултати отъ безгрижието и би могло да се каже — отъ престъпното ни отнасяне къмъ този божи даръ. Като най-близки до природата, туриститъ първи почувствуваха и първи разбраха опасноститъ на които е подложена нашата страна. И първи издигнаха своя гласъ за защита на горитъ. Но тѣ не се задоволиха само съ тѣжната констатация. За тѣхъ печалнитъ факти не сж и предметъ за демагогия. Съ приказки не се цѣри нито единъ социаленъ недѣгъ. Нуженъ е примѣръ, а още по-нужни сж живитъ дѣла. И вѣренъ на своята дѣлова природа, българскиятъ туризъмъ веднага пристъпи къмъ дѣло — къмъ залесяване. Ние не сме деца, за да си правимъ илюзии, че съ нашитъ скромни сили ще можемъ да балацсираме нашето национално горско дѣло, че ще можемъ това, що хиляди рѣце унищожаватъ и сж унищожавали вѣкове. Но ние, сжщо така, много добре знаемъ, че *срещу опустошението трѣбва да се противопостави творчеството*. Тревогата, която вдигнахме и примѣра, който дадохме, вече дадоха своитъ първи резултати. Въпросътъ за залесяването отъ служебенъ, канцеларски вече става общественъ. Туриститъ първи адмираха скромнитъ труженици въ тази областъ и първи подѣха тѣхното хубаво дѣло.

Около хижа Алеко се подемахъ хиляди млади борчета, посадени отъ рѣцетъ на съзнателнитъ туристи, свикнали да поставятъ общественитъ интереси на добавашката висота. И малката нова гора е единъ фаръ, който презъ мизерията на днескашната действителностъ ни сочи красотата на бждащето. Въ тази насока ние трѣбва да продължимъ дейността си и за напредъ. Монументалнитъ постройки сж издигнати тухла по тухла. И колосалнитъ обществени дѣла се изграждатъ чрезъ дребнитъ приноси, чрезъ натрупването на малкитъ хубави дѣла. Безъ да се биятъ въ гърдитъ и да декламиратъ, че служатъ съ голъми приказки на родината си, туриститъ съ своитъ малки дѣла все пакъ допринасятъ своята данъ предъ жертвеника на общитъ народни интереси. Крачка по крачка, тѣ стигатъ планинскитъ висини; съ дървче следъ дървче тѣ покриватъ роднитъ балкани.

*

Голъмъ дѣлъ се пада на българския туризъмъ и отъ грижата за изучаването на собствената ни страна. Въ тази насока сж вложили голъми усилия мнозина служители на природоизпитателнитъ науки — наши и чужденци. Но тѣхнитъ трудове стоятъ неизползвани изъ научнитъ съчинения и списания. На българскитъ туристи предстои да популизи-

ратъ тѣзи научни открития, като предвари-
телно сами се доближатъ до тѣхъ. Непозна-
ването на мѣстата, изъ които бродимъ, при-
лича на ровенето на печатна книга, писана
на непонятенъ намъ езикъ. Съ зрението си
ние възприемаме техниката на нейнитѣ букви,
но дълбокия смисълъ, който изразяватъ тѣ,
остава скритъ за насъ. Трѣбва, прочее, да се
научимъ да четемъ живата книга природата.
А къмъ това може да ни доведе само общу-
ването ни съ науката.

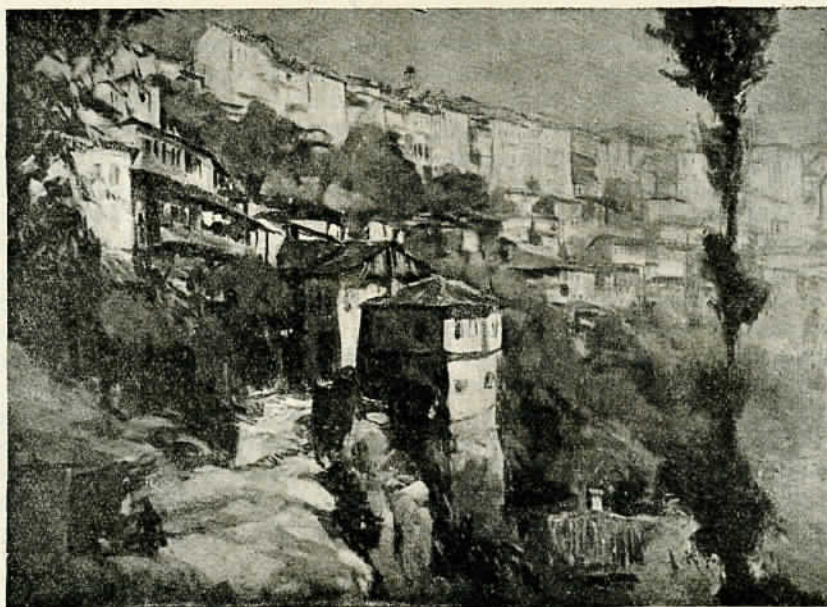
Връзкитѣ между българския туризъмъ и
науката сж връзки традиционни. Българскитѣ
научни кржгове първи посѣха семето на българ-
ския туризъмъ. Отгукъ и естествената дружба
между тѣзи два обществени фактори. Това е
и гаранцията, че българското туристическо
движение нѣма да се изроди въ една спортна
организация и да забрави своето призвание,
което лежи въ общуването ѝ съ природата и
природоизпитателната наука и съ науката
въобще. Растящитѣ научни интереси въ на-
шитѣ срѣди идатъ, отъ своя страна, да потвър-
датъ първата теза, легнала въ самитѣ основи

на нашата организация, като културно-про-
свѣтителенъ факторъ. И ако ще трѣбва да се
правятъ още по-голѣми концесии, то и тѣ
нека се правятъ въ насока за още по-тѣсно
сближаване съ научно-просвѣтнитѣ органи-
зации на нашата страна. Защото както за
правилното функциониране на отдѣлния орга-
низъмъ сж създадени отдѣлни органи, всѣки
служащъ на своето предназначение, така и
за правилното функциониране на общественя
животъ се създаватъ и съответнитѣ органи и
организации.

По отношение на просвѣтната и научната
ни работа, нашето дружество е тоже на
правъ пжтъ.

Съ пѣсни, творчество и мисълъ некъ и
презъ новата година да изграждаме нашето
туристическо дѣло и отъ върховетѣ на Рила,
Пиринъ, Осоговъ, Витоша и Стара планина
да изпратимъ своитѣ новогодишни поздрави
на неуморимитѣ ратници на туристическитѣ и
научни завоювания отъ дветѣ полушария.

П.Д.

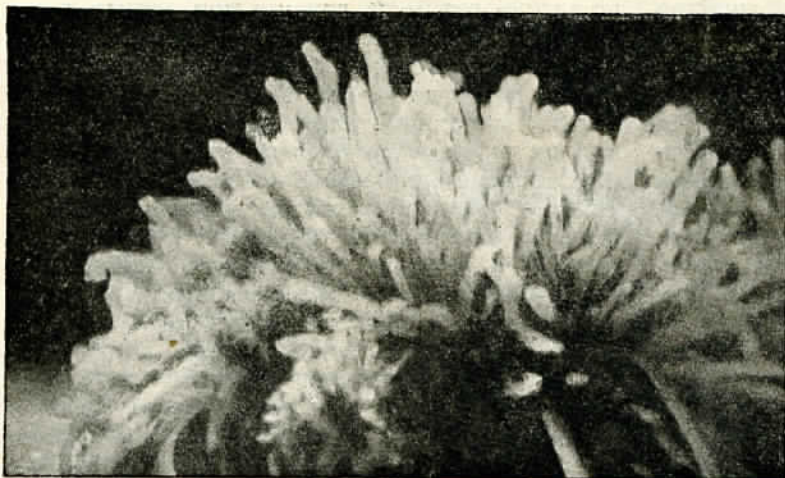
Търново

Б. Деневъ

СКРЪЖЪ

От куминитѣ на селищата се издига димъ, чийто сивъ цвѣтъ се губи въ сивината на мъглата, която е паднала и покрила всичко на земята. Въ очитѣ люти и въ носа смѣди отъ дима, допиращъ се до тѣхъ заедно съ мъглата. Снѣгъ се стели и покрива замръзналата земя. Край огнището е топло и така уютно, че струва ти се пламъчетата започватъ чудна приказка, за малката, много малка снѣжинка, която трѣгнала да търси доброто на земята. . .

Мъглата се задържа съ дни, тихо е. Често презъ такова време оголѣлитѣ дървета се събуждатъ цѣли обсипани съ бѣли цвѣтове отъ иглици ледъ, допрени една до друга, сгущени. Тѣ сж толкова много, че образуватъ дебелъ пластъ върху тънкитѣ вейчици, паяжини и огради. Това е обикновения, на всички ни познатъ скръжъ. Той се образува бавно предъ очитѣ ни, безъ да усетимъ растенето му. Струва ни се, че нѣкой вълшебникъ е махналъ съ пръчката си и въ мигъ се е появилъ този красивъ свѣтъ отъ ледени кристалчета. Идатъ празници. Повечето хора прекарватъ сгущени до огъня, подаватъ си хремавитѣ носове за мигъ навънъ, а малкитѣ палавци дѣхатъ съ розовитѣ си прѣстчета по стѣклата на прозорцитѣ, топятъ хубавитѣ снѣжни цвѣта, които ги покриватъ и презъ отворенитѣ прозрачни дупчици надзѣртатъ навънъ, кждето други, извоювали си по-голѣмо свобода, се хлѣзгатъ съ набързо сковани шейни. Има и луди глави, които нарамватъ раницитѣ въ тъмни зори и хващатъ планината. Долу въ низината всичко е покрито съ снѣгъ и скръжъ; тамъ е тъмно, мрачно. Времето е тихо и стегнато. Бавно крачатъ малкитѣ групи въ дълбокия снѣгъ и възлазятъ по гърба на хубавицата планина.

Леденъ скръжъ на Мусала

Тукъ иглицитѣ на скръжа сж много по-голѣми — достигатъ до 2—3 см. дължина. Буковата гора, толкова зелена презъ лѣтото, е въ бѣла премѣна. Пжтекиятъ сж за топлитѣ дни, — сега тѣ не личатъ — пѣкъ и по-удобно е изкачването направо. Клонитѣ сж обсипани съ скръжъ, навели сж краищата си до земята. Образували сж се сводове, галерии, блѣстящи съ синкава свѣтлина, подпрени на сиви колонии. Толкова много свѣтлина иде отъ всѣкъде, че очитѣ неволно се премрежаватъ. Чуватъ се само глухитѣ стѣпки по иглицитѣ отъ скръжъ, съ които е покритъ снѣга. Почивка. Седнешъ на меката снѣжна покривка, — тя е тѣй пухкава и тѣй удобно се почива върху нея! Затворишъ очи и струва ти се, че хлада съ който си окръженъ иде отъ приказната сребърна гора, за която си слушалъ въ невѣрстни години. Ще ти се да чуешъ и звънчета въ нея — тѣй живо изпъкватъ споменитѣ отъ детството. Скоро се разбира, че всичко трѣбва да е умерено — даже и седенето. Пакъ нагоре. Мъглата става постепенно по-рѣдка. Скръжа намалява голѣмината на иглицитѣ си и срещнатитѣ храсти сж покрити вече съ дебела обвивка отъ малки зрънца, лежащи подъ ледена корица. Ритнешъ съ кракъ. Обвивката се начупва и снѣженъ пѣсъкъ се изсипва съ шумъ отъ торбитѣ въ които се е крепилъ. Това е другъ видъ скръжъ, непознатъ на хората отъ низината. Обикновения скръжъ порадитѣ кристалния си строежъ се нарича кристаленъ, а този нѣма нито поменъ отъ кристалностъ — състои се само отъ слепени едно съ друго зрънца и се нарича зърнестъ. Понѣкога той се натрупва на голѣми буци върху издигнатитѣ предмети по земята, образува се обвивка съ дебелина до 2 м. и всичко става неузнаваемо.

Дали снѣжната пирамида предъ тебе е дърво съ вѣчно зелени листа или камъкъ? Нѣкакъ отъ мъглата се чувствува нѣщо топло, свѣтло, ще ти се да вѣрвашъ, че ей тамъ задъ еднообразната ѣ бѣлина ще грейне надъ тебе слънцето. Десетки метра понагоре то се прозира като свѣтълъ бѣлъ кржгъ; постепенно съ издигането става по-блѣскаво; мъглата се простира само на ширъ, а отъ горе става все по-неуловима и тежката ѣ бѣлина се замѣня съ засмѣната синевина на небето. Най-после мъглата остава долу, шири се като море, надъ което като острови се отрѣзватъ далечнитѣ планински върхове. Слънцето прижурия и

потъта, която отъ начало се таи подъ раницата, разпростира се и облива цълото тѣло, шурти отъ челото като по жетва. Веселието на дружината достига тукъ най-високата си нота. Луда радостъ кипи въ всички. А подъ подкованитѣ обуца се смѣятъ хиляди малки огънчета — звездички, отражения и пречупвания на свѣтлината въ малки ледени кристалчета. Тѣ постоянно се мѣнятъ по цвѣтъ, — отъ червени въ мигъ свѣтватъ зелени, изчезватъ, за да се яватъ на друго мѣсто.

Въздуха винаги съдържа водни пари. Количеството имъ е различно и се мѣни главно подъ влияние на температурата — обаче не може да бжде неограничено. При всѣка температура на въздуха, най-големото количество на паритѣ, които могатъ да се погълнатъ отъ него е опредѣлено, и веднажъ достигнато, колкото повече водни пари се вкарать, толкова и ще се отдѣлятъ въ форма на роса. Тогава се казва, че въздуха е наситенъ съ водни пари. Колкото е по-висока температурата, толкова нужното количество за насищане въздуха е по-големо. Отъ това следва, че ако имаме наситенъ въздухъ съ водни пари и започнемъ да го изстудяваме, отъ него ще почнатъ да се отдѣлятъ паритѣ въ форма на вода, и колкото повече изстудяваме, толкова повече вода ще се кондензира. Презъ деня въз-

духа е по-топълъ и поглъща голѣмо количество вода, изпарена отъ почвата. Презъ нощта настъпва изстиването на земята и постепенно атмосферата, която сенамира до нея се охлажда; настъпва моментъ, когато съдържащата се въ нея водна пара я насища и започва отдѣлянето ѝ въ форма на росата, която покрива сутринъ земята. Но може да имаме случай, когато атмосферата е преситена съ водни пари, сир. количеството пари е по-големо отъ допустимото — което се случва обикновено при чистъ отъ прахъ и твърди тѣла въздухъ. Защото известно е, че макаръ и да имаме пари въ въздуха, за да се кондензиратъ въ капчици необходимо е да има материални ядра — прахолинки или наелектризиранни въздушни частици — йони, които да станатъ центъръ на капчицитѣ. Безъ тѣхното присъствие въздуха ще си изстива, ще се пресити съ водни пари безъ

да имаме втечняване. Лютината на мъглата въ селищата се дължи на частицитѣ, които излизать отъ куминитѣ и които сж доста леки за да се отнесатъ нагоре, а когато въздуха е наситенъ съ водни пари, тѣ се покривать съ вода, натежаватъ и падатъ низко. А отъ друга страна единъ и сжщъ въздухъ, който е близко до насищането си, когато се намира надъ вода, е преситенъ, когато се намира надъ ледъ — поради което и отдѣлянето на воднитѣ пари отъ въздуха става много по-буйно надъ ледъ. Така че настане ли насищане или пресищане на въздуха съ водни пари, щомъ като той се допре до твърди частици и тѣла настъпва кондензация и ако температурата е

Езеро подъ Рупкитѣ

Фот. Пѣйо

по-висока отъ нула градуса ще имаме роса, дъждъ, а ако е по-низка — слана, скръжъ, снѣгъ, суграшица, градъ. Но въ последния случай може да имаме два начина за отдѣлянето на воднитѣ пари въ твърди системи: или да се втечнятъ и следъ това замръзнатъ или направо отъ пари да преминатъ въ твърдо тѣло — както се казва да сублимиратъ. Кристалния скръжъ се образува като воднитѣ пари отъ въздуха се отдѣлятъ направо въ ледъ и образуватъ кристални иглици. Въздуха е преситенъ, и когато слабитѣ течения, които го носятъ допратъ воднитѣ пари до земнитѣ предмети, то тѣ изведнажъ се отдѣлятъ и образуватъ върху тѣхъ отъ тази страна, която е обърната къмъ течението, микроскопически кристали; върху тѣхъ става вече много по-буйно отдѣляне на нови кристали и въ продължение на нѣколко часа обсипватъ всичко

срещнато по пжтя имъ. Зърнестия скръжъ се образува по другъ начинъ. Воднитъ пари се кондензиратъ въ форма на малки капчици, които образуватъ мъглата. Тѣ сж преизстудени — намиратъ се подъ точката на замръзването и носени отъ вѣтъра при удрянето си въ срещнатитѣ на пжтя имъ предмети, замръзватъ, залепватъ се едно върху друго, пласта расте, клонитѣ надобеляватъ. Това е зърнестия скръжъ. Вѣтъра, споредъ скоростта си, довлеча върху предметитѣ повече или по-малко капчици и споредъ това и образувания пластъ е по-дебелъ или по-тънъкъ. По високитѣ стълбове най-дебелъ зърнестъ скръжъ се образува на върха имъ, понеже тамъ духа по-силенъ вѣтъръ. Ако скръжа се е образувалъ при тихо време той е еднакво дебелъ отъ всички страни, а ако е имало вѣтъръ при образуването му той се натрупва върху страната обърната къмъ течението и колкото вѣтъра е по-силенъ, толкова по-разкжсанъ и плочестъ е външния му видъ. Образуватъ се ледени гребени, които отъ вънъ сж изгладени, а вътре се състоятъ отъ хиляди малки ледени зрънца. Кристалния и зърнестия скръжъ се срѣща презъ зимата.

Обикновено презъ топлото годишно време може да се образува по планинскитѣ гребени единъ другъ видъ скръжъ, по-малко познатъ на хората. Често у насъ настѣпватъ захлаждания на времето презъ горещитѣ месеци. Долу вали дъждъ, духа северния вѣтъръ. Следъ

день-два облачнитѣ шапки, забулващи планинитѣ се загубатъ и предъ очитѣ ви блѣсва планината съ бѣла корона на чело. Сребърния ѝ цвѣтъ се отдава отъ далечнитѣ зрители на падналиа снѣгъ. Тамъ духа студень вѣтъръ, вкоченясващъ всичко срещнато на пжтя си. Съ голѣма скоростъ преминаватъ капчицитѣ на мъглата, тѣ сж по-студени отъ топящия се ледъ и когато се ударятъ о предметитѣ замръзватъ; земята обаче е топла презъ това време, и току-що образувалитѣ се ледени зрънца се разстопяватъ, ако сж паднали върху голѣмъ предметъ; ако сж пѣкъ върху дребни камъчета, трева, малко се разстопяватъ, идатъ други, и бавно образуватъ ледена обвивка съ зърнестъ строежъ — въ едни случаи доста прозрачна, въ други — бѣла. Това е леднистия скръжъ. Той, заедно съ мъглата и студения вѣтъръ, е неприятна изненада за туриста, който цѣла година е чакалъ да дойде топлото лѣто да кацне на нѣкой отъ високитѣ планински върхове, цѣли часове да разхожда погледа си на необятната ширь на земята, и когато дойде тоя день, тамъ, на върха го очаква студена мъгла и хрупкавъ ледистъ скръжъ, които не го оставатъ да спре поне за отдохъ. Въ замѣна на неизпълненитѣ надежди остава хубавия споменъ за превъзможване спѣнцитѣ въ природата.

П. Пауновъ

С И Н А Н И Ц А

Навѣрно, васъ не ви е известно това име. То е една мѣстность колкото малка, толкова и хубава. Тя представлява действително градина всрѣдъ Балкана, дето човѣшка ржка нито сади, нито полива тѣзи тѣй разнообразни и хубави цвѣта.

Знаете ли в. Св. Никола, гдето преди петдесетъ години сж се развивали епичнитѣ борби за освобождението на България?

Знаете ли в. Мазалатъ, който гордо се издига надъ Голѣмо-Село и отправя погледъ къмъ величавия Юмрукъ-Чалъ?

Въ тази частъ на Балкана се намира чудната Синаница — мѣстото на еделвайса.

За Синаница се отива и отъ с. Голѣмо-Село и отъ с. Скобелево. Пжтя и отъ дветѣ мѣста е много живописенъ и интересенъ въ всѣко отношение. Пжтеката ту се спуска на долу въ вѣчния полумракъ на гората, дето се чува лекия скокотъ на балканския ручей, изпълненъ съ хиляди най-разнообразни съзвучия, ту се издига нагоре къмъ слънцето, дето слънчевитѣ лжчи боязливо се промъкватъ презъ листата на букацитѣ и хвърлятъ свѣтливи петна върху земята, така че правятъ

цѣлата пжтека, като че ли е покрита съ зѣбровъ кожа. На мѣста, на мѣста, пжтеката излиза на открито и предъ погледа се открива величествена гледка. Отвѣстни скали, като кули надвисватъ надъ голѣми бездни, дето се чува само бучението на водата, безъ сама тя да се вижда. Жбеститѣ хребети се откриватъ ясно по синьото небе, по което се гонятъ бѣли облаци, които ту ги откриватъ, ту ги закриватъ. А отъ нѣгде се обажда чуруликането на птичкитѣ, които още по-вече съживяватъ това мѣсто на красотата. Въ този дълбокъ долъ господства вѣчно синена, и отъ тукъ мѣстнитѣ жители дали и името на мѣстността, като сж я нарекли „Синаница“.

Следъ нѣколко часово ходене, ний се възкачваме на самия връхъ на Синаница. Зеленитѣ букаци оставатъ надолу, а тукъ горе има само голѣма трева, характерна за балканскитѣ върхове. Отъ дветѣ страни водятъ началото си дветѣ рѣки — къмъ изтокъ Кою-дере, а на западъ Куру-дере, които долу въ равнината се вливатъ въ р. Тунджа. Предъ окото се открива голѣмъ просторъ. Вижда се ясно какъ се издига и слага балканската ве-

рига и широката столова земя на северна България, Тунджанската равнина, Сръдна-Гора и Родопи на южна България.

След малка почивка при самия извор на Куру-дере, чиято вода е тъй студена, че трябва да се пие на глътки, ний се спускаме надолу по скалитъ, за да търсимъ еделвайса — усмивката на самата тази красота. Възкачването по скалитъ е твърде трудно и изложено на голъма опасност, тъй като едно само подхлъзване или неправилна стъпка води къмъ смъртта. Бѣлитъ цвѣтове съ своя мѣхъ силно блѣстятъ на слънцето и представляватъ за насъ съблазнителна примамка.

Надвисналъ надъ пропастьта, човѣкъ чувства особна радостъ, да изпѣва ржка къмъ тън-кото стебло на еделвайса. Прѣститъ едвамъ пипатъ бѣлия цвѣтъ, безъ да могатъ да превиятъ стеблото. Едно още усилие и цвѣта остава въ ржката ти или заедно съ него полетявашъ къмъ пропастьта. Да, този малъкъ цвѣтъ стои на предѣла между щастieto и нещастieto и затова той е тъй цененъ.

Окичени съ бисерни цвѣтове на еделвайса, ние бавно закрачваме обратно надолу, усещайки тихото идване на нощта, изпълнена съ радостъ и веселие.

Wott.

ГРАДЪ СЛИВЕНЬ¹⁾

Сливенъ е разположенъ на южнитъ склонове на Стара-планина, а именно тамъ, дето се протаква оная величествена маса отъ еруптивни скали, наречена *Сини Камъни*.

Градътъ е заобиколенъ съ планини. Само отъ изтокъ той поглежда широкото сливенско поле, наречено *Кроставо*.

Непосредствено надъ града се издига върха *Бармукъ*, 781 м. надъ морското равнище; западно — височинитъ на *Урумъ-Тарла* (гръцка нива); юго-западно — слабитъ възвишения на *Хамамъ баиръ* съ кота 352.20 м. надъ морското равнище, а на сев.-изтокъ се простиратъ предгорията на Синитъ Камъни, покрити съ буйни лозя, череши, орѣшаци, вишни. Високо надъ тѣхъ въ синята лазуръ се къпятъ самитъ скали, остритъ чукари на които се губятъ въ висинитъ.

Градътъ се споменува едва въ IX вѣкъ. Преди много столѣтия на мѣстото на сегашния Сливенъ се е разстлила непроходима дѣвствена гора. Буйни и пълноводни сж били сегашнитъ рѣки, които сж се спускали стремглаво отъ планината. Отъ тая дивна природа и дѣвствена гора еднички представители днесъ сж остатъцитъ отъ вѣковни

дървеса въ *Дебелата кория*, 7 км. ю-източно отъ Сливенъ, джбоветъ при *Гючмя*, на 10 км. по пътя Сливенъ — Ямболъ, тия при с. Турсонлий, корията при с. Чаирлий и най-последно вѣковниятъ брѣстъ паметникъ въ самия градъ, до общинското управление.

За пръвъ пѣтъ Сливенъ се споменува отъ арабския писателъ Идризи въ 1153 год., който именува града *Слифность*. Въ 1702 год.

Подъ Равна рѣка

Фот. Н. Коларовъ

кримския ханъ Селимъ-Герей именува града *Исливне*, а Синитъ Камъни — Сливенски Алпи.

По-късно въ 1829 г. английския генералъ Джоксонъ описва града и се възхищава отъ роскошната му природа, отъ изобилието на вода и живописна околностъ. „Сливенъ—това е Дамаскъ, рая на Мала Азия“, казва той.

¹⁾ Изъ току що излѣзлия *Пжтеводителъ на гр. Сливенъ и околността*, издание на Сливенския клонъ *Българна* отъ Б. Т. Д.

През 1837 год. градът бил посетен от Ами Буе, който тоже възторжено описва града и околността му. Той се качвал по върховете на Сините камъни и описва чудесната панорама, която се открива от тях. Но най-възторжено описание е оставил френския пътешественик Д-ръ С. Ф. Поайе, който посетил града през 1859 година.

„Гледката на тая страна от височините на Сливенския балкан, казва той, е възхитителна; при устието на една дълбока долина, която се отваря като фуния, въ криволитъ на тия суходолища, се забелѣзват кошари и воденици, сѣкашъ загубени въ дълбочините на главоломни пропасти, всрѣдъ които игриво рѣмоли пълноводенъ потокъ, за да излѣзе и се разлѣе край Сливенъ като широка водна постелка. Този градъ се простира и сѣкашъ разцѣвтѣва върху едно грамадно пространство, като разстила зелената си роба подъ бѣлитѣ стени на императорската фабрика. Високострелнатитѣ минарета съ блѣстящъ накитъ на оловнитѣ си брони никнатъ капризно всрѣдъ хиляди хрусталаци. Сливенъ изглежда особено красивъ на уморения пътникъ поради блѣсъка на пейзажа си следъ дълги часове на уединение и мълчание всредъ мрачната букова гора на планината. Чужденецътъ се чувства по-добре, когато излѣзе отъ този гробенъ лабиринтъ, обитаванъ само отъ грабливи птици. Предъ погледа му тогава се открива великолепна картина, която не се подава на описание. Надалечъ неизмеримитѣ тракийски равнини, прошарени отъ хълмове, които се огъватъ вълнообразно като океана, когато бурята надува гигантскитѣ му вълни; единъ безкраенъ хоризонтъ се слива съ посребренитѣ върхове на Атонскитѣ планини и Родопитѣ; отъ страни и задъ него е Старопланинската верига съ гранитното си чело и грамадна мрежа отъ тъмни гори; въ нозетѣ ѝ, почти

подъ нея е Сливенъ, засмѣнъ и парфюмиранъ съ своя поясъ отъ зеленина, оглеждащъ се въ безбройнитѣ криволици на хиляди потоци, които напояватъ градинитѣ му.

„И това, което пиша, не е поезия. Египетъ, погледнатъ отъ височината на Хеопсовата пирамида, е много красивъ; Сирия отъ височината на върха Мехмедъ открива магьосна гледка; долна Армения, Черно море, погледнати отъ колосалния Тегесъ (Кара капанъ)

сж известни по вика на възхищение и надежда, издаденъ отъ войницитѣ на Ксенофонта, възхищение, което никога не може да се опише задоволително; но грандиозното зрелище на Тракия и Македония, картината на безкрайността, която се обхваща отъ тая частъ на Балкана, е толкова красива, колкото всичкитѣ чудесана природата, взети наедно...“

Презъ времето на българския царъ Асѣнъ II Сливенъ и околността му сж се наричали Малка Света гора — Атонъ, отъ дето и сега западната височина надъ село Сотиря, 7 км. източно отъ Сливенъ, се нарича *Атана*. Споредъ Г. С. Раковски, тукъ е имало около 40 манастири и параклиси, отъ които най-голѣми сж били тоя въ мѣстността Кишишликя подъ аязмата Кръстовка, западно край Сливенъ, и тоя при с. Сотиря — надъ самия изворъ Вризя. Днесъ още личатъ основитѣ на манастири, черкви и параклиси при Змеювитѣ дупки, Молловата курия, южно отъ извора на Кушъ бунаръ, при Св. Тодоровата аязма; по течението на Монастирска рѣка, 7 к. м. по пѣтя Сливенъ — с. Раково; при Устьето — до Предела, а още по-далеко при с. Малко Чочовене, с. Бяла, с. Раково — Нейково и въ околността на с. Ичера. Открити сж основитѣ на църква около 250 м. северо-източно отъ квартала Ново-село, въ самитѣ лозя, подъ развалинитѣ на голѣмата крепостъ въ мѣстността Хисарлъжка. Въ онова далечно минало презъ известни

Халката въ Сините камъни

Фот. Й. Петровъ

дни сж ставали събори и панаири, и тогава всрѣдъ девствената гора на мѣстото на сегашния Сливенъ е била построена страно-приемница, наречена отпосле отъ турцитѣ Ташъ-ханъ или Керванъ-сарай, а по-после неизвестно по какви причини наречено *Дебой*, съ което име и досега е известно. Това здание до преди двѣ години бѣ запазено, обаче сега на мѣстото му се издига нова голѣма, красива сграда, въ която се помѣщава управлението на сливения гарнизонъ. И все пакъ часть отъ старата сграда е запазена. Нѣкога, преди около 100 години, надъ широката дворна сводова врата е имало мраморна плоча съ барелефи и славянски надписъ, но по заповѣдъ на единъ турски чиновникъ, който накаралъ да му се преведе надписа, плочата била снета, разчупена и неизвестно кжде захвърлена.

Най-старата часть на Сливенъ е квартала Ново-село, който е билъ на сегашното си мѣсто или нѣйде по на изтокъ, и тукъ е най-старата църква, Св. София, която по старина е третя на Балканския полуостровъ.

Презъ миналото си Сливенъ е игралъ важна роля въ революционното дѣло и въ черковния въпросъ. Близостта на Балкана, стремеха къмъ независимостъ и любовта къмъ отечеството и свободата сж създали редица борци. Колкото турцитѣ сж били пълни господари надъ раята въ града и селата, толкова „Хъшоветѣ“ сж били независими господари на Кушъ-бунаръ, Равна рѣка, Калната уся, Хоро-ери, Терзи Кая и пр. хайдушки сборища, дето „фесътъ“ не е смѣялъ да надникне. Докато д-ръ Селимински, Добри Чинтуловъ и пр. будѣха народа съ слово и перо Инджето, баби Трънкинъ Георги, Кокарчоолу,

Панайотъ Хитовъ и Хаджи Димитъръ се мжчеха да разклатятъ турската империя отъ Балкана съ оржие въ ръка. Всички тѣ сж родени въ Сливенъ и отрасли подъ сливенското небе. Сливенъ е родно мѣсто и на най-стария български художникъ Д. Добровичъ (Пехливановъ), роденъ въ 1816 год., а сжщо и на Антонъ Ивановъ, издатель на рибния букваръ.

Въ далечното минало Сливенъ се споминува като градъ, дето е имало много „чаркове на вода“. Тукъ сж се изработвали най-хубавитѣ аби за онова врѣме, тѣй много търсени въ Турция и Мала Азия. После Сливенъ изпква като градъ, дето се е работило най-добро оржие. Като данѣкъ за това производство държавата е вземала отъ сливенскитѣ оржейни работилници по 500 цевии (пушки) на месецъ. Оржията отъ сливенскитѣ работилници сж се ценили по цѣлата турска империя, Мала Азия, Египетъ и Арабия. Имало е и две барутчийници, които въ освободителната война изгорѣли.

Нѣкога въ Сливенъ е било развито силно бубарството и свързаното съ него копринарство. По-после тукъ е имало обширни градини за боя, наречена Кайсеръ-боя. Това производство пропадна съ въвеждането на химическитѣ бои.

Сливенъ е заобиколенъ съ разкошна и разнообразна природа. Лозя кичатъ предгорията на планинитѣ и Синитѣ камъни. По течението на рѣкитѣ Асеновска, Селишка и Новоселска се разстилатъ тихи весели кѣтчета — безброй тепавици, вѣчно бѣбриви воденици съ буйно шумящи бари, зелени лѣжи, оросявани съ буйни, пѣнливи скокове.

Г. Гюлмязовъ

ЗАЛЕСЯВАНЕТО НА ВИТОША

Едно отъ голѣмитѣ начинания на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти е и предприетата напоследѣкъ работа по залесяването на Витоша.

Въпроса за залесяването на Витоша е повдиганъ на нѣколко пѣти, но извършеното до сега сж само опити, безъ особно значение на огромната работа, която предстои да се върши.

Презъ 1912 година сж първитѣ заченки въ това направление. Въ тази година бѣ устроенъ и горски разсадникъ, засѣти бѣха горски семена. Предприетата работа имаше за обектъ да се залѣси единъ поясъ около водопровода на София. Балканската война презъ сжщата година, въ послѣдствие пѣкъ обшоевропейската война съ своитѣ послѣдници за насъ българитѣ, отложиха изпълнението на това културно начинание.

Презъ последнитѣ две години туристическото дружество „Алеко Константиновъ“ подпомогнато отъ органитъ на отдѣлението за горитѣ, предприе залесявания около хижата „Алеко“. Презъ тия две години сж залесени около 55,000 фиданки — смърчъ, мура и бѣлъ боръ. За да се тури началото на една системна работа по залесяването и за да се избѣгнатъ трудноститѣ по превоза — изнасянето на фиданкитѣ отъ Софийскитѣ разсадници на една височина отъ 1200—1500 метра, както и риска за прехващането на фиданкитѣ поставени въ такива резки различия на вегетацията, устрои се единъ малѣкъ разсадникъ — около 2 дек. при хижата „Алеко“. Още тази пролѣтъ въ него се пикираха около 40,000 едногодишни фиданки и се засеяха 45 кгр. мурово семе, 5 кгр. борово и 2 кгр. смърчово. Разчита се, че поне на първо време

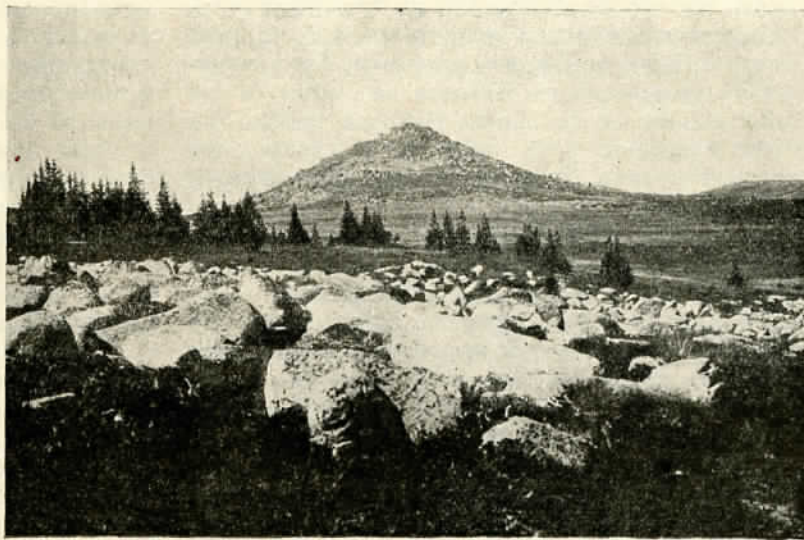
тоя разсадникъ ще може да задоволи нуж-
дитъ на туристическото дружество, което под-
помогнато отъ държавата и подъ ръковод-
ството на органитъ на горската властъ, ще
може отъ идната пролѣтъ да предприеме
въ по-голѣмъ мащабъ залесяването въ окол-
ността на хижата.

Така че съ извършеното презъ 1925 г.
възобнови се започнатото и преустановено
лесовъзобновяване на Витоша.

Споредъ описанията на пжтешественици,
па и по сведенията, които могатъ да се по-
черпять отъ нашата литература, преди едно
столѣтие, както Витоша така и Люлинъ сж
били покрити съ непроходими
девствени гори. Горитъ на Ви-
тоша сж били източника, отъ
който е добивано за витош-
китъ рудници гориво за пре-
работката на желѣзнитъ руди.
Тази индустрия, ако и твърде
примитивна, както е известно,
въ турско време е била доста
развита. За подържането на
тази индустрия годишно е било
необходимо около 9,600 кола
дърва и 3,000,000 кгр. вжг-
лища. Ако приемемъ даже, че
половината отъ това количество
е било сечено — то пакъ ко-
личеството е било такова го-
лѣмо, че лесно обяснимо е
това разорение, на което сж
били подложени горитъ презъ
време на владичеството ни подъ
турцитъ. Картината на разо-
рението е още по-ясна при по-
ложението, че при тая прекомѣрно усилен
сѣчь, никой не се е погрижилъ за възобно-
вяването и възстановяването на предишнитъ
насаждения. Отъ една страна сѣчътъ, а отъ
друга безразборната паша — всичко това е
спомогнало за разсипването на гората и ний
при освобождението на България отъ тур-
ския яремъ — наследихме оголени склонове,
назжбени чукари и тукъ-таме останки отъ
придишни насаждения. Купъ названия на мѣст-
ности, сега сведочатъ за ония гиздави накити,
съ които нѣкога Витоша се е гордѣяла.

Следъ освобождението, отначалото по-
ради липса на организация, поради липса на
съзнание въ населението, поради нехайство
на самото общество, което не е могло да
прецени важността и значението на горитъ
— ний, българската държава съ своитъ управ-
ници, вмѣсто да спремъ това варварско раз-
сипване на това национално богатство и да
запазимъ останалитъ тукъ таме китки отъ
едновременни гори, ний търпѣхме, ний се со-
лидаризирахме и съ това съдействувахме за

разсипването на тия гори. Спомнямъ си ония
протести отъ всички населени пунктове край
политъ на Витоша, когато горската властъ за
пръвъ пжтъ обяви, че Витоша, като резер-
воаръ, отъ дето се пои София е съ охрани-
телно значение и пашата на козитъ въ нея
трѣбва да се забрани. Тия нареждания на
горската властъ, ако и отъ твърде голѣмо
значение за възстановяването на горитъ, бѣха
използувани въ партийнитъ борби. Огмѣнява-
нето и отлагането да се приложатъ казанитъ
разпореждания на горската властъ, насърд-
чаваше мѣстното население и за голѣмо съ-
жаление и до днесъ въ тия села се наброя-

Витоша — Черната скала

Фот. Мишо

ватъ по нѣколко стотинъ глави кози, които
бродятъ въ тия проредени и заклеявели гори.
Колчимъ се посегне за тѣхното намаляване,
започватъ се ходатайства и давленията върху
оранитъ на горската властъ, ако е презъ
есенъта да се почака за напролѣтъ, за да се
изярътъ козитъ, ако е на пролѣтъ — до есенъта
до като се засиятъ яретата. И така отъ 30 —
35 години все отлагане за смѣтка на остана-
литъ тукъ-таме по запазени насаждения.

Горитъ, ако тия туфи, които сж кацнали
тукъ таме по Витоша могатъ да се считатъ
за гори, сж свършено въ незавидно поло-
жение. Горитъ около селата, сж заклеявели,
тѣ трѣбва изново да бждатъ възстановени.
Въ по-отдалеченитъ мѣстности като резул-
татъ на несполучливия изборъ на стопан-
ството на тия гори, склоноветъ на планината
сж обрасли съ храсталаци, а понеже и тѣ не
се добре пазятъ отъ пашата на добитъкъ, тѣ
постепенно преминаватъ къмъ категорията на
заклеявалитъ гори. Въ тия два района пред-
стои на горската властъ много важна и отго-

ворна работа. Горитѣ въ тия райони трѣбва да бждатъ наново възобновени—тѣ трѣбва да бждатъ застопанисвани високостеблено, като се предприеме и смѣната на дървеснитѣ породи — трепетликата, брекина, леската и другитѣ хресталачни породи трѣбва да се замѣнятъ съ иглолистни дървета. Досегашнитѣ опити на искусствено залесяване, както около хижата, така и около каменното здание и Драгалевския манастиръ сведочатъ, че тукъ е мѣстото на иглолистнитѣ породи.

Въ по-горния поясъ или въ алпийския поясъ, освенъ бука започватъ да се явяватъ и иглолистнитѣ дървесни породи главно смърча, бора и въ голѣмата рѣдкостъ мурата. И въ тоя поясъ горитѣ не образуватъ голѣми комплекси — отдѣлнитѣ парчета сж прошарени съ голини, които трѣбва да бждатъ залесени. Това положение на горитѣ въ Витоша не може и не бива повече да се търпи. Витоша трѣбва да бжде залесена, като старитѣ ѝ насаждения се възобновятъ. Това се налага по следнитѣ съображения:

1. Отъ икономично-стопанско гледище неоправдателно е една площъ приблизително около 50,000 дек.— $\frac{1}{4}$ отъ цѣлата площъ на планината да бжде заета въ по-голѣмата си частъ съ шубраковидни дървесни породи—трепетлика, леска, брекина, габъръ и др. мало-цѣнни дървесни породи, стопанисвани низкостеблено, когато върху сжщата площъ би могло съ успѣхъ да се създадатъ високостеблени иглолистни насаждения, отъ които може да се очакватъ цѣнни дървесни сортименти, вънъ отъ оная дивностъ и красота, която тия гори ще предадатъ на планината.

2. Ще заслужимъ основателно укоръ отъ подрастващото поколѣние, ако ний продължаваме за угодата може би на нѣколко десетки неразумни стопани да държимъ около селата разположени при политѣ на планината други 50,000 декара заклеявели гори, въ които бродятъ нѣколко стотици омършавели кози—които всѣки день обезобразяватъ запазенитѣ таме горички въ Витоша и съ това създаватъ материалъ, за да ни проклина поколението.

3. Витоша, като резервоаръ за напояване на столицата на България, като източникъ на р. Струма и редъ притоци на р. Искъръ, нейната водосъбираемостъ и нейната способностъ да запази въ недрата си по-голѣмо количество вода трѣбва да бжде възстановена. Само дървеснитѣ насаждения сж въ състояние да запазятъ и равномерно да регулиратъ теченията на водитѣ, които водятъ началото си отъ планината;

4. Витоша трѣбва да бждезалесена, защото тя е естествената красота на българската столица. Тя е навредъ достъпна. Въ нейнитѣ недра

надникватъ и чужденцитѣ и отъ нейната уредба, която ний ще ѝ дадемъ, ще зависи впечатлението, което ще остане на тия чужденци-туристи, какъ българина умѣе да използва природнитѣ богатства. Залесена Витоша, въ нея хиляди туристи изнурени отъ дѣлничнитѣ житейски суети ще намѣрватъ отдишъ и подкрепа за бждащата работа. Витоша е дроба на столицата — тя ще възобновява и възражда изнурения организъмъ на столичани. Нейната роль обаче ще бжде напълно изпълнена само тогава, когато тия драки, които днесъ покриватъ нейнитѣ склонове бждатъ замѣнени съ надежни ценни насаждения.

Въпроса за залесяването на Витоша за насъ е ясенъ. На българския лесовѣдъ предстои една колосална работа. Въ техническо отношение разчитамъ че ще се преодолеятъ всички пречки, които ще се явятъ при изпълнението на плана. Казвамъ технически пречки, понеже намъ ще предстои работа при една надморска височина до 1400—1600 метра, при единъ твърде кратъкъ вегетационенъ периодъ и твърде неблагоприятни климатични условия.

Покрай тия технически незгоди, предстои да се преодолеятъ и редъ други причини отъ стопански характеръ.

Първия въпросъ който ще се повдигне съ предприятиетѣ отъ насъ мѣрки за залесяването, той е въпроса за пашата на добитѣка. Нашето примитивно скотовѣдство изисква голѣми площи пасбища. Всѣко посегателство за ограничението на пасбищния районъ, всѣкога се е посрѣщнало съ силни отпори отъ страна на населението. За да не се попадне въ положението да се отмѣняватъ и отлагатъ мѣрките, които горскитѣ ще установятъ при започването на работата, по залесяването — дългъ се налага да се обмисли въпроса за една промѣна въ отглеждането на добитѣка въ районитѣ, дето ще залесяваме. Повдигамъ тоя въпросъ като предоставямъ неговото решение на компетентнитѣ лица.

Другъ сжщо не отъ по-малко значение въпросъ, който изпъква при изпълнението на тоя голѣмъ планъ е средствата които ще се дадатъ за тази цель. Споредъ преценката на специалисти за изпълнението на тоя планъ ще бжде необходимо крѣгло около 45—50 милиона лева — сума доста голѣма, особно сега при тази оскѣдица на бюджетни средства. За реализирането на такива голѣми предприятия налага се, освенъ държавата, въ изпълнението на работата да вземе участие и самото население. Работата е отъ такова естество че тукъ има приложение труда както на децата ученици, така и на възрастни — тукъ предстои работа да се почистятъ голѣми площи отъ нанесени камъни, копание на дупки и засаждане на фиданки — работа, която, безъ особно

затруднение, може да бжде извършена от всеки любител на природата. Тук трябва да се използва труда на населението както на околните поселища — така и труда на туристи, на спортни организации, а така също и на всички любители, които копнеят за хубава природа. Нека се отърсим от тази българска инертност — всичко да чакаме от държавата. Работата е от обществен характер и самото общество трябва да вземе участие в нейното изпълнение. Държавата е длъжна и тя ще помогне, но ний, като нейни членове, трябва да я облекчим — особено пък сега когато тя прекарва такава финансова криза.

За изпълнение на плана по залъсяването на Витоша — цълия район на планината е раздѣлен на сектори — Владайски, Боянски, Драгалевски, Симеоновски и Бистришки.

Обекта за работа на първо време се определя въ Драгалевския секторъ. Това се налага за да може залъсяването и възобновяването на горитѣ да отива едновременно съ постройката на пътя, който свързва Драгалевци—Монастиря — Алековата хижа — Черния Върхъ. Съ прекарването на тоя пъть, хижата и Черния Върхъ ще бждатъ вече посещавани и от хората, които никога въ живота си не сж мислели, че ще могатъ единъ день да се качатъ на върховетѣ на планината. Тия мѣста ще бждатъ посещавани отъ хиляди наши и чужди туристи — по тоя пъть ний откриваме недрата на планината и нашъ дългъ е да украсимъ и да покриемъ отново съ зеленина прозбенитѣ чуки и да замѣнимъ обянитѣ шубраци съ здрави и жизнеспособни гори.

П. М. Марковъ

ВЪЗДУХЪ, СЛЪНЦЕ, ВОДА

Три неща, които правятъ човѣка здравъ, силенъ и красивъ.

Три неща, които ни дава туризма.

Три неща, къмъ които ние трябва да се стремимъ.

Вижете природата. Тя диша отъ свежестъ и вѣчна младостъ, отваряща широко обятията си за тѣзи сили.

Искате ли и вие да бждете свежи и млади? Идете въ природата, посещавайте я въ всѣко време. Тя е източника на всѣка възвишеностъ, на всѣко вдъхновение и на всѣка сила. Тя ще ви освежи и направи годни за животъ.

Още отъ незапомнени времена, човѣкъ се е ползвалъ отъ въздуха, слънцето и водата за церение и подържание на здравето си. Митологитѣ сж пълни съ истории за чудно излекуване, което изключително се дължи на тѣзи сили.

Днесъ, когато множество отъ хората живѣятъ въ нехигиенични жилища, работятъ въ прашни канцеларии и мръсни фабрики и работилници, посещението на природата се явява наложително. Единъ хубавъ излетъ ще усили дишането и ще опресни бѣлитѣ дробове съ чистъ въздухъ. Слънцето ще изгори кожата, ще предизвика приливъ на кръвта по повърхността и съ изпотяването ще даде

ново дишане на нашия организъмъ. А една хубава баня или пъкъ обтриване съ студена вода закрепва и калява още повече тѣлото.

Днесъ, когато медицината съ услугата на техниката и откритието на законитѣ на оптиката съ помощта на събирателнитѣ лещи, може да концентрира на едно мѣсто слънчевата свѣтлина, прави чудеса при лекуването, грѣшка ще е да се не възползваме отъ слънцето и да го не търсимъ, като предохранителъ на много болести. Само слънцето, въздуха и водата каляватъ организма и го правятъ чиличенъ, мжно податливъ на каквито и да сж болести.

Идете, идете въ природата. Търсете нейнитѣ гори и върхове, нейнитѣ рѣки и полени, нейното слънце, вода и въздухъ. Туризма ни води при тѣхъ. Той ще ви покажѣ неописувемитѣ хубости на природата, нейнитѣ тайнствени напѣви и законитѣ на нейната сжщностъ.

Обичайте природата, за да обичате човѣчеството.

Стремете се къмъ върховетѣ, за да бждете смѣли, пѣргави и силни.

Търсете въздуха, слънцето и водата и вие ще създадете здраво и силно потомство.

Wott

ВЕСТИ И БЕЛЪЖКИ

Запазване на рѣдкитѣ животни. На прѣсти се броятъ запазенитѣ още тукъ таме кѣдроглави бизони. Въ зоологическитѣ градини на Европа и Америка тѣ достигатъ едва до 70 глави и числото имъ застрашително намалява. Отъ европейскитѣ държави първа Швеция се зае съ запазването на тоя рѣдък видъ и построи още преди нѣколко години специаленъ паркъ, въ който бѣха пуснати бизони, подъ грижата на назначени за отглеждането имъ пазачи. Сега въ Германия, както ни съобщаватъ, държавниятъ съветникъ Хекъ, единъ любителъ на природата и животнитѣ, е влезълъ въ преговори съ германското държавно отдѣление за запазване природнитѣ богатства, въ свръзка съ плана за построяване на природенъ развѣденъ паркъ. Прусия му е предоставила за тази цель гората Шпринге, кждето по-рано сѣ били развѣждани глгани за дворцовия ловъ. Тукъ, въ специално построявани сайвани, ще бждатъ докарани на първо време още това лѣто, едно семейство бизони, ще имъ се дава храна до като свикнатъ съ новата обстановка и после пуснати на свобода. Берлинската зоологическа градина е опредѣлила вече избраницитѣ за този паркъ, така съ осъществяването на плана ще може да се пристѣпи веднага.

Съветникътъ Хекъ е влезълъ сжщо така въ връзка съ съветското управление на Русия и е предложилъ една сума отъ 320,000 лева за всѣки хванатъ бизонъ — тѣзи животни сѣ близо до насъ — именно, прогонени стада сѣ били зобелѣзани въ черноморската област на Кавказъ.

За туриста, както и за живущитѣ около, развѣднитѣ паркъ не представлява никаква опасностъ съ своитѣ нови обитатели, тъй като бизонитѣ, въпреки огромния си ръстъ и страшенъ видъ сѣ съсършено кротки и беззлобни животни.

Въ България дивечътъ е на изчезване. Ако не за бизони, то за запазване на сърнитѣ би трѣбвало на първо време да се взематъ по-сериозни мѣрки, като известни райони бждатъ забранени за всѣкаквъ ловъ. И богатство и украшение е за гората дивечътъ.

Туризмътъ, природа и наука. Съ тоя рефератъ се тури началото на редицата сказки, които соф. клонъ „Алеко Константиновъ“ урежда презъ този зименъ сезонъ, въ залата на Чинвическото застрахователно д-во всѣки петъкъ. Тая нова дейностъ на дружеството иде да подчертае културно-просвѣтната страна на туристическото движение.

Сказката биде изнесена отъ бившия председател на клона г-нъ П. Делирадевъ, ккто изтъкна, че туризма дошълъ отъ запада, намѣри въ нашето отечество естествени условия за своето развитие. България, по своето географическо положение, се намира въ оня, благословенъ съ планини кжтъ, а и българския народъ, като членъ на голѣмото славянско семейство има въ своя битъ нѣщо, което го свързва съ земята. Тя е източника отъ който българина вѣкове е черпилъ и сега черпи благата, които задоволяватъ неговитѣ нужди. Съ планината българина влѣзе въ съприкосновение най-вече презъ турското робство. Прогоненъ отъ долинитѣ и плодороднитѣ равнини, той потърси защитата на майката гора и балкана старъ баща и намѣрилъ я тамъ, той обикна своитѣ покровители. Съ това се обяснява изобилието на народни умотворения, въ които балкана заема централно мѣсто. Освобождението дойде. Новата интелигенция се отдалечи въ своитѣ кабинети. Нея почнаха да вълнуватъ нови голѣми въпроси, за организиране на новата държава, а това всичко я отдалечи отъ природата. Тя скѣса съ единъ народенъ битъ, а съ това стана чужда на българския народъ.

Обаче това не можеше и не биваше да остане за дълго така. Зова за природа трѣбваше да дойде и той дойде. Думитѣ на поета:

„Рогача въ планинитѣ по-много те обича
По-харно те познаватъ крилатитѣ пѣвци...
Доволно е че давашъ покривката и хлѣба
И ний въ тебъ майко ще умремъ чужденци“.

опомниха младата интелигенция и ѝ посочиха правия пътъ.

Сказчика се спре и на въпроса за разликата между туризма и спорта. Той, подчертавайки още веднажъ народния елементъ на туризма намѣри, че спорта е далечъ отъ бита на българския народъ. Освенъ това спорта и туризма нѣмаръ и не могатъ да иматъ обща цель, тъй като докато спорта създава между отдѣлнитѣ индивиди стремежъ за съревнувание въ играта, което създава въ участницитѣ-спортисти чувство на егоизмъ, туризма благодарение неговия характеръ, учи практикуващитѣ го да държатъ смѣтка и за най-слабия въ групата, да се грижатъ за него, което създава отъ туриста единъ истински алтруистъ. Туризма най-сетне не преследва като крайна цель физическото заздравяване на личността, това идва като следствие на постоянното общуване съ природата, което му носи една естетическа наслада, а заедно съ това извиква въ неговото съзнание редица въпроси отъ наученъ интересъ. Туриста се движи всрѣдъ природата, него го заобикалятъ всевъзможнитѣ видове на флората и фауната, предъ неговитѣ очи се извършватъ редица природни явления и въ неговото съзнание не може да не се породѣ интересъ къмъ всичко това, а породенъ веднажъ този интересъ, той не може да остане незадоволенъ и туриста се впуска въ проучавания, той учи въ откритата книга на природата естествена история, география, минерология, геология, най-сетне бродейки по планини и долини, той се натѣква на историческитѣ паметници намиращи се тамъ, а това го връща къмъ събитията на ония времена, чиито останки сѣ тия паметници.

Българския туристъ се явява и като носителъ на културата всрѣдъ народа. Той прониква и въ най-затѣненитѣ кжтчета на нашето отечество и влиза въ близка и непосредствена връзка съ нашия народъ. Това му дава възможностъ да види и изучи най-добре неговитѣ нужди.

Накрай, референчика отхвърли упрецитѣ на тѣзи, които вземайки поводъ отъ това, че туриститѣ не участвуватъ при отпразнуване народнитѣ тържества и паради, твърдятъ какво туристическата организация не е родолюбива.

Не въ думитѣ, не въ участието по парадитѣ, а съ дѣла се манифестира родолюбието, а България туризмътъ въ своя 30 годишенъ организиранъ животъ е направилъ, наистина не много, но сравнително доста за Българския народъ.

Г. П.

ДРУЖЕСТВЕНЪ ЖИВОТЪ

Съобщение на редакцията. Често получаваме отъ клоноветѣ сведения, че сѣ устройвани излети изъ чудни мѣста, че сѣ правени снимки, че даже сѣ устройвани изложби отъ снимки, направени въ близката околностъ на клона. Редакцията мисли, че клоноветѣ твърде много се грижатъ за своитѣ членове и не желаятъ нѣкой отъ другаде да надикне въ тѣхнитѣ мѣста. Другаритѣ отъ София не познаватъ Троянския балканъ, карловци рѣдко виждатъ Пиринъ. Всички нѣматъ възможностъ да обикалятъ страната и да се запознаватъ съ дивнитѣ и прелестни кжтове на родината. За да се разнообрази списанието, за да го снабдимъ съ хубави снимки, зависи преди всичко отъ насъ — туриститѣ. Пращайте описания на непознати още за насъ кжтове, пращайте снимки за Български туристъ! Любителитѣ фотографии трѣбва да иматъ амбицията да покажатъ своето изкуство и на хиляди други свои другари и съ това да имъ да-

дать възможност да се порадват на мѣста, които тѣ нѣмат възможност да посетят. Нека се помжчимъ да направимъ нашето списание съкровищница отъ най-хубавитѣ снимки на България.

Търновския клонъ Трепезица е ималъ общо годишно събрание на 16 януарий. За членове на клоновото настоятелство сж избрани сжщитѣ лица. Отъ началото на годината сж провъзгласени за дарителни членове на клона г. Ангелъ Д. Михайловъ, счетоводителъ на Популярната банка и секретаръ на клона въ Търново и г. Александъръ Марковъ, помощникъ касиеръ на Народната банка. Всѣки отъ дарителнитѣ членове е подарилъ по 1000 лв.

Карловския клонъ Юмрукъ-чалъ е далъ традиционната си вечеринка на 26 декемврий м. г. съ пиесата *Доходно мѣсто*, изнесена добре отъ членовете на театралната трупа при клона. Вечеринката е била отлично посетена и дала добър приходъ.

Клонътъ и тази година е празнувалъ „Бждни вечеръ“ на хижата, дето е била устроена весела туристическа забава. Съ изходенъ пунктъ хижата, сж били устроени излети въ околността и сж направени много снимки за клоновия албумъ.

Врачански клонъ „Веслецъ“ — Откриване салона на туристическия домъ. На 8 ноемврий, м. г., Димитровъ день, Врачанския клонъ „Веслецъ“, отъ Б. Т. Д., записа въ своята история още една славна дата, още едно културно тържество, още единъ туристически празникъ — откриване салона на строящия се туристически домъ въ мѣстността „Калето“. Следъ година и четвъртъ отъ полагане основния камъкъ — 2 августъ 1925 година — днесъ на голия и разровенъ лобъ на „Калето“ се издига приказната фигура на туристическия домъ. Расналъ при щедрата пожертвувателност на организации, съграждани и чужденци и при младежкия творчески жаръ на членовете-туристи, туристическия домъ открива нови хоризонти за дейност на здравомислящата, милееща роднитѣ прелести интелигенция, пжтища на творчество, издигане, възходъ, единение, различни отъ изтъркани и кални пжтища на миналото на партизанството, разцеплението, катастрофитѣ, залеза. И това дивно цвете, тоя замъкъ — домъ на туризма, приковава погледитѣ на стари и млади, на мъже и жени, на тукашни и чужденци: тѣ махвватъ съ ржка, отварятъ широко очи, и въ недоумение се питаха: „Нима това е действителност! Не е ли сънъ?“ Това не е сънъ — това е действителност! За мощния полетъ на туриста, за творческата мисль летяща съ крилетѣ на нашитѣ орли е нужно дѣло. Това не е сънъ и ти, гражданино, на тая охулена и преследвана страна България, гдето си свикналъ само да чувашъ уличната демагогия и отрицание, пожертвай отъ ценното си време, ела, качи се на „Калето“ край града и вижъ не е ли родината ни Швейцария на Балканитѣ. Не, тя е родината България съ нейнитѣ чисти нрави, пѣстри носии, бистри потоци, девствени и величави Рила, Родопи, Витоша, Пирина, Стара-планина, Средна-гора. Красива е нашата родина! Поклонъ!

Врачанскитѣ туристи готвятъ тържество. И земята, и небето, и природата, и времето допринасятъ по нѣщо за него. Отъ нѣколко дни гжста мъгла обвива градътъ и околността му и като съ гжст вуалъ скрива отъ погледитѣ на любопитнитѣ стройния станъ на домътъ. Ревностнитѣ врачански туристи трескаво работятъ, за да има съ какво да се похвалятъ на граждани и гости. Всеки празникъ се урежда въ трудови излети — поправятъ се пжтища, алеи, заводи, веранди, миятъ се врати и прозорци, слагатъ се пердета, картини, завеса — всичко е на щрекъ. На 7 того, недѣля, се правятъ последнитѣ приготовления, редатъ се маси, столове, — салона е боядисанъ, измитъ, декориранъ. Рояла е на сценката. Бюфетъ е уреденъ.

8 ноемврий — Димитровъ день. Мъглата поплътнo обвива градътъ и домътъ. Камбаненъ звънъ вести отпускъ черква. Организации, учащи, армия, гражданство, начело съ духовенството и военната музика, последвана отъ туристическитѣ организации, пропѣлзватъ по зигзагата пжтъ. Сега тѣ не носятъ ни тухли, ни цигли, както това бѣ преди, а отиватъ на желанъ празникъ. Слабъ ветрецъ играе съ мъглата и тя ту редее, ту гжстее. Върволицата народъ навлиза въ домътъ. Салона е тѣсенъ да приюти всички и верандата и площдката чернеятъ отъ хора. Черковния хоръ и духовенството сж на сцената. На масата е бѣло котле съ напoлена въ него китка отъ босилекъ и чемширъ. Въ страни се веятъ дветѣ зелени знамена на мѣстнитѣ клонове отъ Б. Т. Д. и Ю. Т. С. Присѣтстватъ официалнитѣ лица — представители на учреждения и организации. Хвалебни песни свещеника благослови новия салонъ, махна съ босилкова китка и капки оросиха присѣтстващитѣ. Мощно „многая лета“ на салона на туристическия домъ раздвижи въздуха. Салона звънти отъ тържествената песенъ. Водосвета свърши. Отъ сцената председателя на клона архитектъ П. Дограмаджиевъ съ нѣколко пламенни думи за голѣмото значение на домътъ, за успѣха на туризма и за единението на творческата интелигенция, обяви салона за откритъ и прочете полученитѣ поздравителни писма и телеграми отъ разни организации и лица. Просълзяха милитѣ и искрени съраждания на далечни другари. Показа се на присѣтстващитѣ златната книга, която ще увѣковечи имената на ония голѣми и малки дарители, които сж жертвали по нѣщо за съграждане на домътъ, та тѣхния примѣръ да служи за назидание на съвременнитѣ и идни поколения. Взе думата председателя на строителния комитетъ, инженеръ Владимиръ Орозовъ, който кратко начерта хода на строежа на дома, превъзможнатитѣ трудности и онова ржководно начало, което е въодушевлявало организацията — да се творятъ блага за моралното и материално издигане на народа ни. „Това ще бжде не само домъ на туризма, но домъ на творчеството, културата, единението и обществената солидарност“, завърши Орозовъ. На сцената се качваха последователно, за да поднесатъ своитѣ поздравления и съраждания: отъ името на правителството и окржга окржжния управителъ г-нъ Вариклечковъ, отъ името на гарнизона г-нъ полковникъ Станчевъ, отъ общината — председателя на тричленната комисия г-нъ Н. Кръстеняковъ отъ централното настоятелство на Б. Т. Д. председателя на сжщото Илия Антоновъ, отъ Врачанската популярна банка — най-крупния дарителъ и сждеецъ въ съграждането на дома, директора й Златко Христова, отъ името на ученолюбивото дружество „Развитие“ и отъ Врачанската дружба въ София „Софроний Врачански“ — Найчо Анковъ, отъ дома на изкуствата и печата София и отъ провинциалнитѣ журналисти — Вл. Бобошевски, отъ инженерно-архитектното дружество инженеръ Н. Новоселски, отъ колоездачното дружество Т. Коцевъ и отъ името на сродната намъ организация Ю. Т. С. секретаря й В. А. Радевъ, който като поднесе братскитѣ съраждания на младитѣ туристи, завърши съ повикътъ: „Дерзайте, ние ви следваме!“ Вл. Бобошевски подари за читалнята на домътъ всички провинциални вестници. Другаритѣ туристи отъ Червено-брѣгския клонъ „Искъръ“ поднесоха една хубава пепелница. Получиха се и други подаръци.

Думитѣ на говорившитѣ извикваха сълзи на умиление. Всѣки скваша, че свещенодействие въ тоя храмъ на туризма и краткостта и искренността на думитѣ му се очакваха въ звънливия салонъ, за да ги повторятъ балканскитѣ усой и дѣбрави и въплотятъ дѣлото. Всѣки изтъкваше голѣмото културно-просвѣтно значение на туристическия домъ, като паметникъ на туризма, на обществената солидарност на

строителството, като прозорец от гдето ще гледаме утрешния ден на нова България и хвърляме упрекъ гласенъ или негласенъ къмъ гнѣздото на разединение и умраза — алчността и партизанството, които вдигнаха братъ противъ братъ, синъ противъ бащата, родни синове противъ родината и разрушиха толкова морални и материални ценности откърмени и съхранявани въ недрата на нашата родина и нашия народъ. Отговори на всички председателя на клона архит. П. Дограмаджиевъ. Това не бѣха обикновенитѣ думи на етикета, но то бѣ тържествено обещание за работа въ бъдаще. Нали Алеко — „щастливеца“ бѣ хвърлил упрека че живѣемъ и умираме въ родината като чужденци, страимъ отъ обичаитѣ родни, че тѣ били прости. Не звѣни ли въ думитѣ на Алеко упрека на Паиси казанъ преди 2 вѣка. Салона екна отъ звучитѣ на туристическия маршъ. Нѣколко двойки съ табли въ ржце черпѣха гоститѣ съ сладкиши и напитки. Лицата на всички сияеха отъ радостъ. Собственъ домъ — туристически домъ, не е ли копнежа на всѣки българинъ да има своята стреха, Отъ сутринта още 6 двойки кичатъ гърдитѣ на гражданитѣ съ зелени ленти, разпродаватъ изгледи отъ дома и специалния брой отъ вестника „Читалищно дѣло“ съ статии посветени на туризма и строящия се домъ. Тържеството завърши къмъ 12½ часа съ крѣшни български хора виещи се изъ салона и верандата подъ звучитѣ на пияното.

Вечерта мѣстнитѣ клонове отъ Б. Т. Д. и Ю. Т. Д. уредиха туристическа вечеръ въ салона. Мека свѣтлина се разливаше отъ луксовитѣ ламби и галѣше засмѣнитѣ и жизнеради лица на туриститѣ и гоститѣ. Салона бѣ препълненъ съ посетители. Макарь и срещу дѣлникъ, веселието продължи до 1 часа следъ полунощъ. Салона се изпразни, свѣтлината угасна и въ ноцна мракъ останаха да си нашепватъ впечатленията отъ тържествения денъ, величавата кула, строежъ и звѣнливия салонъ.

По инициативата на централното настоятелство на Б. Т. Д. бѣ определено тукъ въ Враца да стане на 7 и 8 ноември областна срѣща между клоноветѣ отъ София, Плевенъ, Ловечъ, Червенъ брѣгъ, Видинъ, Бѣлоградчикъ, Берковица и Враца. За целта клоноветѣ бѣха поканени, но за голѣмо съжаление не се отзоваха и срѣщата се осуети. Присъствуваха при откриване салона отъ централното настоятелство Илия Антоновъ, отъ Червенобрѣжкия клонъ „Искъръ“ 4 делегати и отъ софийския клонъ „Алеко“ 3 делегати.

По същото време тукъ бѣ уредена срѣща на клоноветѣ отъ Ю. Т. С. северозападна област, които се явиха съ свои делегати и срѣщата имъ се състоя. И ако за несъстоялата се срѣща между клоноветѣ на Б. Т. Д. може да скърбимъ, двойно трѣбва да ни радва, че срѣщата на юношитѣ туристи се състоя а това значи, че туристическата идея и пропаганда хваща все по-здрави и здрави корени между младежта и ги подготвява за достойни и изпитани членове на Б. Т. Д. Хвала имъ!

Секретаръ-дописникъ Д. Тодоровъ.

Пжтуване по желѣзницитѣ. Умоляватъ се клоноветѣ да обърнатъ внимание на следното окръжно, издадено отъ Дирекцията на желѣзницитѣ:

Разрешава се на членоветѣ отъ Българското Туристическо Д-во да пжтуватъ съ 50% намаление по условията на чл. 16 т. 12 и чл. 17 т. 11 отъ външния правилникъ. Настоятелно важи до края на текущата год. — № VII 41 — 1 отъ 3. I. 1927 г. Последния номеръ трѣбва непременно да стои на увѣренията.

Плевенскиятъ клонъ Кайлъшка долина е уредилъ на 15 януарий доста добре посетена танцовална вечеръ. Цѣля приходъ отъ вечеринката, възлизашъ на около 18 хиляди лева е предназначенъ за доизграждане започнатия туристически домъ въ града. На вечеринката е присъствувалъ отъ страна на Ц. Н. секретаря В. Христовъ, който е ималъ случай да раз-

мѣни мисли по много въпроси, които интересуватъ дружеството, както и да поговори за предстоящия конгресъ.

Тукъ не ще да изпуснемъ случая да благодаримъ както отъ името на клона, така и отъ цѣлото дружество на мѣстнитѣ официални власти въ Плевенъ, които сж указвали и указватъ най-голѣмо съдействие на нашитѣ другари по изграждането на туристическия домъ.

За проагитиране на туристическата идея всрѣдъ гражданството, Плевенския клонъ е уредилъ между 21 и 27 ноември м. г. туристическа седмица. Презъ това време е направенъ излетъ до с. Тученица, четени сж реферати на тема: Идеалитѣ въ туризма отъ Ангелъ Ангеловъ, Планинари туристи и планински разбойници отъ Илия Бърдаровъ, пренасяни сж тухли за хижата и е уредена една весела туристическа вечеръ въ локала на К. Лазаровъ.

Ние поздравяваме нашитѣ другари отъ Плевенъ и ги сърадваме за голѣмата имъ дейность и преданность къмъ туристическото дѣло.

Нови клонове. На 28 декември м. г. въ гр. Троянъ бивши членове отъ Ю. Т. С. сж образували клонъ при Б. Т. Д., назованъ *Козя стена*. Избрано настоятелство: председателъ Пенчо В. Неджаковъ, подпредседателъ Никола Н. Гюндуровъ, секретаръ Ст. Акалски, касиеръ Донка Ив. Памукчиева, съветници Минко Топаловъ и Маринъ попъ Ивановъ.

Новиятъ клонъ, съвмѣстно съ клона отъ Ю. Т. С. Амбарица сж устроили между 7—9 Януарий изложба на повече отъ 450 снимки. На 8 Януарий е била устроена и първата другарска среща.

Новъ клонъ е изникналъ и въ единъ отъ най-отдалеченитѣ наши покрайнини — *Малко Търново*, назованъ *Вълчановъ мостъ*, Записани сж отначало около 20 души членове. За новото настоятелство сж избрани: Председателъ Ив. Гродевъ, подпредседателъ Ив. Дяковъ, Т. Димовъ, секр.-касиеръ, Стано Праматаровъ, дом.-библиотекаръ, и съветници Ст. Карагеоргиевъ, Ив. Донревъ, Георги Мостровъ.

Хасковския клонъ Аида е открилъ на 7 декември м. г. туристическа изложба съ снимки и картини изъ България. Презъ това време е била открита и агитационна седмица за пропагандиране туристическата идея, записване нови членове и нови абонати на списанието. По тоя случай клонътъ е издалъ и специаленъ агитационенъ листъ „Родопски туристъ“ съ интересно съдържание. Помѣстени сж статии отъ В. Радчевъ за Туризма въ Хасково, отъ Д-ръ Кадиевъ — Нещо за туризма, отъ А. Ц. Мумджиевъ — Туризмъ въ хижки и туристически домове, отъ Л. Вълчановъ — Туризмъ и спортъ и др.

Първиятъ брой отъ „Български туристъ“ се забави съ излизането поради стачка въ Придворната печатница, дето бѣ дадено списанието да се печати. Излизането на списанието за напредъ ще бжде редовно. Туренъ е подъ печатъ и до края на февруарий ще излѣзе и втория брой. Отъ редакцията.

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ Месечно илюстрирано списание за туризмъ и родознание (Органъ на Българското туристическо дружество). Продължава се подписката за XIX (1927) годишнина (10 книжки, януарий — декември). Абонамента на списанието е 60 лв. годишно. За чужбина абонамента е 100 лв. Списанието е препоръчано отъ М-то на Нар. просвѣта съ окр. № 1792 отъ 27 януарий 1922 год. Всичко що се отнася до списанието да се изпраща до: Редакцията на Български туристъ — София, ул. Солунъ № 25.

Редакторъ Ив. Велковъ.

Печатница „Родопи“ на Тодоръ Л. Клисаровъ * „Царъ Самуилъ“, 50